

Ajankohtaista ja yhteiskunnallisesti merkittävää oikeustiedettä

Lakimies
5/2023
s. 651

Käsitteillä realismi ja idealismi on tieteellisessä keskustelussa monia eri merkitysisältöjä myös sen mukaan, puhutaanko esimerkiksi filosofiasta, politiikan teoriasta tai oikeustieteestä. Usein realismilla kuitenkin viitataan ajattelumalliin, jossa tosiasioiden pohjalta tehdään johtopäätöksiä, jotka eivät välttämättä ole erityisen yleviä tai periaatteellisia. Sen sijaan idealismilla tarkoitetaan yleisiin ihanteisiin sitoutumista sekä näistä sitoumuksista kiinni pitämistä myös silloin, kun se vaikuttaa erityisen hankalalta. Realistien mukaan idealistit eivät kunnioita faktoja, ja idealistien mielestä realistit ovat valmiit tinkimään mistä tahansa.

Realismin ja idealismin välinen dikotomia on ollut monta kertaa mielessäni, kun olen seurannut julkista keskustelua Venäjän valtiojohtoon saattamisesta rikosoikeudelliseen vastuuseen Ukrainassa tehdyistä teoista. Idealistit ovat peräänkuuluttaneet rikosoikeudellisen vastuun tärkeyttä ja realistit sitä, ettei ison maan valtiojohtoa voida saada vastaamaan väitetyistä sotarikoksista. Keskustelu on ollut tärkeää, mutta oikeudellisesti se ei ole ollut erityisen jäsentynyttä.

Tässä Lakimiehen numerossa julkistaan tutkimusartikkeli, jossa Mikko T. Huttunen ja Minna Kimpimäki analysoivat tuomioistuinten toimivaltaa käsitellä valtiojohtoon tekemiä kansainvälisiä rikoksia. Artikkelissa osoitetaan, että keinoja valtiojohtoon vastuun toteuttamiseksi on useita mutta ne kaikki sisältävät omat ongelmansa. Artikkelin pohjalta on mahdollista käydä aikaisempaa analyttisempää keskustelua aiheesta.

Muissa tämän numeron artikkeleissa käsitellään laiminlyöntivastuuseen liittyvää rikosoikeudellista problematiikkaa, rangaistuksen mittaamista ja määräämistä sekä poliisin oikeutta saada potilaan henkilöllisyystietoja selvitettyä rikosta. Kaikki julkaistavat artikkelit ovat ajankohtaisia, tasokkaita sekä yhteiskunnallisesti merkittäviä.

Vertaisarvioitujen artikkeleiden ohella aikakauskirja sisältää johdon oikeudellista vastuuta valtion erityistehtäväyhtiöissä käsittelevän kirjoituksen, kaksi lektiota sekä niihin liittyvät vastaväittäjän lausunnot, yhden oikeustapausanalyysin sekä kolme kirja-arvostelua. Lisäksi aikakauskirja sisältää Personaliala-kirjoituksen, joka julkaistaan Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen entisen puheenjohtajan, professori Jukka Mähösen täytettyä 60 vuotta.

Tatu Hyttinen
päätoimittaja